

Észak-Korea végérvényesen meg fog szünni pária államként létezni

Interjú Kusai Sándor korábbi pekingi nagykövettel

A Köz-gazdaság interjút kért Kusai Sándor korábbi pekingi nagykövettől Észak-Korea helyzetéről, világpolitikai és világgazdasági helyéről.

Köz-gazdaság: Észak-Korea helyzete jelentősen megváltozott azzal, hogy erősebb szövetségre lépett Oroszországgal. Mi lesz ennek a hosszú távú hatása Észak-Koreára és a Koreai-félszigetre? Milyen gazdasági és társadalmi változásokat eredményezhet ez? Mely iparágaknak lesz erősebb szerepük ennek hatására?

Kusai Sándor: Úgy gondolom, hogy kicsit korrigálni kell az első megállapítást. Oroszország és Észak-Korea viszonyát a mostani helyzetben sem nevezném egyértelműen szövetségnek. Azért nem, mert nincs köztük geopolitikai vagy biztonságpolitikai értelemben klasszikus katonai szövetség, sokkal inkább szoros együttműködés, stratégiai partnerség, barátság.

Természetesen az, hogy Oroszország és Észak-Korea között sokkal szorosabbra fonódott az együttműködés, jelentős hatással lesz az egész Koreai-félszigetre, és különösen jelentős hatással lesz a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságra. Nem hiszem azonban, hogy a KNDK-ban ez a változás sarkalatos fordulatot eredményezne. Észak-Korea gazdasága, társadalmi fejlődése már sok évtizede az autarkia-ára épül. Egy nagyon sajátos társadalmi struktúra alakult ki. Szeretik azt mondani, hogy ez egy kommunista diktatúra, de ennél sokkal bonyolultabb a helyzet: egy ősi koreai államiság konfuciánus elemeit egy modernkori tekintélyelvű állam működésével kombináló rendszer. A kommunista jelzót általában átgondolatlanul használják, illetve azt jelenti a mi nyugati megközelítésünkben, hogy minden, ami nem olyan, mint amilyenek mi szeretnénk, kommunista. Az autarkias gazdaság bebizonyította, hogy bizonyos mértékben és bizonyos értelemben igenis működőképes, mert ha ez nem lenne igaz, akkor Észak-Korea a több évtizede vele szemben bevezetett nemzetközi szankcióhalmazt nem bírta volna ki. Az egy másik kérdés, hogy a gyors technológiai, ipari és egyéb fejlődés szempontjából a külső ráhatások drasztikus korlátozása milyen negatív hatásokkal jár.

Nem hiszem, hogy most az Oroszországgal való fokozott együttműködés, valamint a Kínával régóta folyamatban levő nagyon szoros együttműködés megváltoztatnák az alapvető észak-koreai struktúrát. Az észak-koreai politikai struktúra, a társadalom szerkezete kicsit rendies struktúra, és ez nem tartható fenn, nem működtethető, ha a gazdaságnak nincs alapvetően autarkias és döntően az állam, illetve a hatalom által kontrollálható, meghatározható köztulajdoni, állami tulajdoni alapja. Ezek szerintem Észak-Koreában nem fognak változni. A gazdasági változás oka, hogy az oroszokkal való együttműködés jelentősen enyhíteni fogja Észak-Korea gazdaságának és társadalmának néhány feszültségpontját.

Az egyik kulcskérdés az energiaellátás, ami nyilvánvalóan hatással lesz az ipar és a mezőgazdaság működésére is, hiszen jobban lehet a mezőgazdaságot gépesíteni, ha van elég dízelolaj a traktorokhoz, jobban lehet a különböző ipari üzemeket működtetni, fejleszteni, ha van hozzá bármilyen energiahordozó, illetve elektromos áram, sőt az elektromos áramot termelni sokkal jobban lehet, ha garantált a fosszilis energiaellátás, ami elsősorban a szénhidrogénekre értendő. Ebből kifolyólag én arra számítok, hogy Észak-Koreában jelentősen fel fog gyorsulni a gazdasági növekedés, fejlődés, ami szükségképpen életszínvonal-emelkedéshez fog vezetni, legalábbis a legfeszítőbb élelmiszerellátási, közszükségleti cikkekkel való ellátási korlátokat, feszültségeket biztosan enyhíteni fogja. Ezt nyilván segíti majd az is, hogy Észak-Koreának olyanok a körülményei, hogy annak a húsz-egynéhány milliós lakosságnak az élelmiszerellátása saját belső termelésből egyszerűen földrajzi, éghajlati okok miatt csak nagyon nehezen valósítható meg. Ebben a tekintetben az, hogy Oroszország ma a világ egyik legnagyobb élelmiszer- és műtrágya-exportőre, nagyon sokat fog segíteni Észak-Koreának az élelmezési kérdésekben, ráadásul az Oroszországot akadályozni próbáló nyugati megszorítások miatt Oroszország számára Észak-Korea értékes piac is lesz. Nyilvánvalóan, ha kisebbek a társadalmi feszültségek, akkor egyébként az észak-koreai társadalomban is lesznek érzékelhető strukturális és jóléti változások. Ezek fokozatosan, lassan fognak megjelenni, és ebből az is következik talán, hogy az észak-koreai politikai, állami struktúra belső elnyomó funkciója is várhatóan enyhülni fog, hiszen, ha kisebbek a feszültségek, akkor a hatalom stabilitása, működtetése kevesebb erőszakkal is megvalósítható. Az iparágak tekintetében továbbra is elsősorban az észak-koreai nehézipar, gépgyártás, fegyvergyártás fog azonnal lendületet kapni. Az energetika, a vasúti szállítás is jelentős mértékben javulni fog, és a mezőgazdaságban, illetve bizonyos fogyasztási cikkek gyártásában is komolyabb fejlődést indukálhat ez a tényező Észak-Koreában. Azt nem tudjuk, hogy mekkora valójában Észak-Korea gazdasága. Valljuk be őszintén, hogy az erről rendelkezésre álló adatok vagy nincsenek, vagy döntő részben a nyugati pénzügyi-gazdasági intézmények, illetve a különböző dél-koreai, enyhén szólva is ellenérdekelt tényezők által előállítottak, és ebből kifolyólag egyáltalán nem biztos, hogy a valóságot tükrözik. De bármekkora is most az észak-koreai GDP, a nemzeti össztermék, bármekkora is a fogyasztás, az Oroszországgal való aktívabb együttműködés mindenképpen ezek javulását, növekedését, fejlődését fogja eredményezni Észak-Koreában.

Köz-gazdaság: Hogyan fogja segíteni Észak-Korea az orosz fejlődést? Lesz-e ennek közép- vagy hosszabb távon hatása az orosz gazdaságra? A szűken vett rövid távú hadiipari kapacitáson túl milyen előnyökkel jár Oroszország számára az együttműködés Észak-Koreával?

Kusai Sándor: A két ország és a két gazdaság nagyságrendjéből logikusan következik, hogy az észak-koreai–orosz kapcsolatjavítás és együttműködés-bővülés jóval kisebb hatással lesz Oroszország gazdaságára. Ez természetes. Ugyanakkor Oroszország számára is megjelenik egy sor gazdasági előny lehetősége. Az egyik a szűken vett hadiipari kapacitások kérdése. Ez rövid távon biztosan fontos prioritás. És itt nemcsak lőszerokről, hanem igazi hardverről, ágyúkról, a különböző rakéta- és más fegyvergyártó kapacitásokról is biztosan szó van, hiszen ezen a téren az autark magatartása miatt Észak-Korea jelentős képességekkel rendelkezik. Nem biztos, hogy a legfejlettebb a rakéta, de sok van belőle, és van hozzá gyártási kapacitás.

A második kérdés az, hogy Oroszország számára egy sor terméknek szemmel látható piaca keletkezhet Észak-Koreában. Huszon-egynéhány millió embernek az élelmiszerellátása tisztos külkereskedelmi piac. Ugyanez igaz a többi fogyasztási cikk körében, és nyilván az orosz gazdaság számára a külpiacok biztosítása, főleg a jelenlegi nyugati szankciós rezsim alatt, nem elhanyagolható.

De van még egy geoökonómiai hatás. Oroszország távol-keleti területei kommunikációs és infrastrukturális szempontból is kedvezőbb helyzetbe kerülnek. Ha tovább zajlik a klímamelegedés, akkor az úgynevezett északi hajózási útvonal keleti bejárata Koreától a Bering-szorosig tartó szakasz hajózhatósága javul. Az ennek kihasználásához szükséges átrakókikötők és egyéb létesítmények szempontjából Észak-Korea nem elhanyagolható tényező. Főleg, ha figyelembe vesszük, hogy az északi hajózási útvonalban a geoökonómiai változások miatt Kína is egyre inkább érdekelt. Kína számára is fontos lehet, hogy a hajózással, kikötőépítéssel, illetve vasúti szállítással a termelőtől a kikötőig ezen a területen, Észak-Koreán keresztül újabb szállítási folyosó jöhet létre. És így az északi hajózási útvonalnak a világkereskedelemben játszott szerepe jelentősen megnőhet, ami Oroszország számára kiemelkedő jelentőségű, főleg az északi területek és a Távol-Kelet fejlesztése szempontjából.

A negyedik fontos tényező az orosz gazdaság számára a koreai munkaerő. Oroszország demográfiai gondjainak enyhítésére jelenleg a munkaerő-bevándorlás a legfontosabb eszköz, a migráns munkaerő foglalkoztatása. Ez most döntő részben a volt szovjet térségből történik, elsősorban a közép-ázsiai volt szovjet köztársaságokból, ami egy sor problémát okoz az orosz társadalomban. Ezek döntő módon olyan iszlám országok, ahol az orosz nyelvtudás és a kulturális kötődés az utóbbi 30 évben jelentősen csökkent, így a milliószámra Oroszországban dolgozó közép-ázsiai vendégmunkásokkal az eltérő kultúra, vallás és egy sor más jelenség következtében elég sok a probléma. Ez Oroszországban belpolitikai feszültségforrás és gazdasági probléma is. Majdnem biztosan tudjuk, hogy Észak-Koreában számottevő és igen fegyelmezett munkaerő-tartalék áll rendelkezésre. Ezeknek a munkásoknak a foglalkoztatása Oroszországban sok előnnyel jár.

Azt jelenti, hogy a dolgozók olyan tekintélyelvű államberendezkedésű országból érkeznek, amely garantálni tudja, hogy ezek az állampolgárok nem szöknek el, ott fognak dolgozni, ahova elhelyezik őket, és belátható idő múlva visszatérnek a saját országukba. Tehát az etnikai, kulturális összetételre nem jelentenek közvetlen és rövid távú fenyegetést Oroszországban. Az észak-koreai munkavállalók fegyelmezettek, viszonylag magas a műveltségi színvonaluk, magas technológiai színvonalú munkára képesek. Ezt természetesen relatív értelemben kell venni, hiszen nem minden észak-koreai dolgozó feltétlenül „chip-összeszerelő zseni”, de valószínűleg a szerszámgépekkel, nehézipari üzemben végzett, vagy más gyártósorok melletti munkához szükséges készségekkel, ismeretekkel, tudással rendelkezik. Ez Oroszország számára számottevő tényező lehet, elsősorban az orosz Távol-Kelet fejlesztési programjaiban. A transz-szibériai vasútvonal környékére tervezett iparfejlesztésben, sőt az ezeken a területeken egyre inkább napirendre kerülő mezőgazdasági fejlesztésekben is, hiszen éppen a klímaváltozás miatt Kelet-Szibéria, az orosz Távol-Kelet jelentős része válik művelhetővé, amihez fegyelmezett, műszaki kultúrával rendelkező munkaerő is kell. A traktort vezetni és használni tudó észak-koreai munkaerő kifejezetten jól jöhet az orosz gazdaságnak.

Köz-gazdaság: Kína érzékelhetően új gazdaságpolitikai korszakba lépett, aminek pontos folyamata még nem látható. Van-e ennek hatása az Észak-Koreával folytatandó politikájára? Várhatóan ennek milyen hatása lesz az észak-koreai gazdaságra, megváltozik-e gazdasági szerkezete? Mi a kínai reakció az orosz szövetségre, felértékelődött-e Észak-Korea?

Kusai Sándor: Észak-Korea mind gazdasági, mind geopolitikai okokból Kína számára is felértékelődött. Hadd kezdjem az utolsó kérdéssel. Látható, hogy az utóbbi években, akár mondhatjuk úgy, hogy öt-nyolc évben, de az utóbbi két-három évben különösen, az orosz–kínai geopolitikai együttműködés példátlan szintet ért el. Ebből kifolyólag, ha van is bizonyos konkurencia a kínai és orosz gazdasági szereplők között az észak-koreai lehetőségek kihasználása tekintetében, a politikai közeg és a két ország közötti általános politikai egyetértés miatt én szinte kizártan tartom, hogy az orosz–észak-koreai kapcsolatok drasztikus javulása anélkül következett volna be, hogy erről Moszkva és Peking előtte ne egyeztetett volna. Kínának nem is kedvezőtlen, ha az észak-koreai gazdasági, társadalmi-politikai struktúra külső támogatásában, fenntartásának terheiben, amelyek eddig döntő részben Kínára nehezedtek, egy másik jelentős szereplő is részt vesz. Ráadásul a két hatalom érdekei Északkelet-Ázsiában, a Koreai-félszigeten, a Japán-tengereken, a Bering-szorosnál, az északi hajózási útvonalon szinte teljesen egybeesnek. Ebből kifolyólag én nem hiszem, hogy Észak-Korea egyfajta Parisz almája szerepét töltené be, amin összevesznek majd az oroszok és a kínaiak.

Kína számára Észak-Koreának egy kicsit más a gazdasági jelentősége, mint Oroszország számára. Ezt Magyarországon elég kevesen tudják, de Észak-Korea az az ország, ahol a Mengyelejev-táblázat összes eleme megtalálható, és egyébként közgazdaságilag értelmesen kibányászható. Olyan mennyiségben és minőségben vannak mindenféle természeti kincsek, amelyek Kína számára a modern geopoliti-

tikai helyzetben különösen fontosak. Egyet fontos megjegyezni: szénhidrogének nincsenek, de minden másból – beleértve a kőszén, különböző ritkaföldfémeket és minden mást, amit a földből ki lehet ásni – Észak-Koreában például sok van. A belső keresletre, a belső fogyasztásra, a túlzott külső függés csökkentésére irányuló új kínai gazdaságpolitika ezt a lehetőséget ki fogja használni befektetésekkel, cégalapításokkal, infrastruktúrafejlesztéssel, hiszen a kibányászott termékek, nyersanyagok exportálásához vasútra és más infrastrukturális elemekre is szükség van. Emellett Kína jelentősen aktivizálódni fog Észak-Koreában a helyi feldolgozás kialakításában is.

Oroszország számára ez a tényező sokkal kevésbé fontos, hiszen Oroszország ugyanezekkel a nyersanyagokkal példátlan mennyiségben rendelkezik. Kína számára viszont ez a közelség, a hosszú, közös határ, és a hosszú, közös történelem okán egy kedvező lehetőség. Persze az észak-koreai vezetés nyilvánvalóan itt is kontroll alatt fogja tartani a kínai részvételt. Az autarkia és a koreai öntudat szerintem ahhoz fog vezetni, hogy vegyes vállalatok formájában fog megvalósulni ez az együttműködés, nem lesz száz százalékos kínai kontroll az észak-koreai nyersanyagok kitermelése felett. A másik fontos szempont, hogy ha Észak-Korea fejlődése felgyorsul, akkor a fogyasztási cikkek piaca is kibővül, és ez növelni fogja a kínai exportot Észak-Koreába. Ez teljesen természetes, hiszen az észak-koreai piac ilyen szempontból geopolitikailag majdnem olyan Kínának, mint a saját belső piaca. Az Egyesült Államok biztos, hogy nem tudja elvágni a szállítási útvonalakat. Az Észak-Koreával folyó áruforgalomhoz nincs szükség a Dél-kínai-tenger hajózási útvonalára, ahol az amerikai flotta sok zavart tudna okozni. Végezetül még egy összefüggés: az észak-koreai technológia fejlesztésében jelentős kínai részvétel várható, elsősorban a telekommunikációban, a modernebb ipari technológiákban és így tovább. Ez a kínaiaknak nagyon fontos, addicionális lehetőség, hiszen számukra a belső piac és erőforrások a legjobbak. Az a folyamat, amely elindult az orosz–kínai és az orosz–észak-koreai közeledéssel, tovább fogja gyorsítani a Kína és Észak-Korea közötti együttműködést. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartom azt megjegyezni, hogy leegyszerűsítés az a szokásos, a nyugati világban nagyon megszokott kép, amely Észak-Koreát vazallusnak tekinti. Ez gazdasági és politikai tekintetben sem állja meg a helyét. Észak-Korea szuverenitáson alapuló, autoriter rendszere elég erős ahhoz, hogy ne váljon primitíven vazallussá. Természetesen Észak-Korea továbbra is támaszkodni fog a kínai és az orosz katonai védőernyőre, hiszen Amerikával önmagában biztosan nem tud szembeszállni, de ennek a hatását arra, hogy Észak-Koreának milyen a gazdaságpolitikája, társadalompolitikája, belső berendezkedése, nem szabad túlértékelni. Az ötvenes, hatvanas és hetvenes évek tapasztalatai azt mutatták, hogy az észak-koreai társadalmi-politikai struktúrának elég nagy az önálló létpotenciálja. Ez egyébként nem ideális helyzet, hiszen az, hogy Észak-Korea védi a szuverenitását, természetesen fog okozni gazdasági, kereskedelmi, befektetési és más vitákat, cégek közötti érdeklődéseket a felek között. De Kína és Oroszország számára Észak-Korea új kontextusba kerülése sokkal több új lehetőséget nyit majd, mint amennyi kockázatot vagy konfliktust hordoz.

Köz-gazdaság: Mindezek a folyamatok hogyan fogják befolyásolni a Koreai-félsziget egészének a jövőjét? Dél-Korea hogyan fogadta ezt az együttműködést, és folytatni szeretné-e az eddigit, beleértve a termelési kapacitások bővítését? Mi lesz az Egyesült Államok szerepe a térségben? A Trump-adminisztráció kezdeményezése rövid távú, taktikai elem volt, vagy ez egy új amerikai stratégia, ami nyilván folytatódik?

Kusai Sándor: Kezdjük úgy, hogy rövid távon a fent vázolt folyamat jelentősen befolyásolja a Koreai-félsziget helyzetét. Nyilvánvaló, hogy Dél-Korea részéről ez igen erős berzenkedést vált ki. De azt kell mondanom objektív elemzőként, hogy megérdemlik a dél-koreaiak, amit kapnak. 2022 őszén az orosz elnök több nyilvános nyilatkozatában is elmondta, és ha az elnök ezt nyilvánosan elmondta, akkor biztos vagyok benne, hogy az orosz diplomácia nem nyilvánosan többszörösen tudomására hozta a dél-koreai vezetésnek, hogy ha Dél-Korea fegyverrel támogatja Ukrajnát, ha oda löszert, fegyvert, harckocsit szállít egy háború kellős közepén, akkor ne számíton arra, hogy Oroszország a jövőben is ugyanolyan pozitívan fog hozzáállni, mint korábban. Sőt, arra számíton – ezt Putyin elnök megmondta nyilvánosan –, hogy „a dél-koreai vezetésnek figyelembe kell vennie, hogy a Koreai-félszigeten vannak olyan erők, amelyeket Oroszország támogathat”. A dél-koreai politikai vezetés hozta meg azt a döntést, hogy Dél-Korea Ukrajnát választja, azt fegyverzi fel, és a dél-koreai ágyúgolyókkal az oroszokra lönek. Ők döntöttek úgy, hogy Oroszországból gyakorlatilag teljesen kivonulnak gazdaságilag, bevezetik az összes nyugati szankciót Oroszország ellen. Ezeknek a döntéseknek természetesen következményei vannak.

A Koreai-félsziget feszültségének éleződéséből logikusan következik, hogy Észak-Korea és Dél-Korea között a feszültség eddig is jelentősen nőtt, és rohamosan tovább fog nőni. Ebből az is következik, hogy a dél-koreai gazdaságnak az észak-koreai erőforrásokhoz, munkaerőhöz, bizonyos nyersanyagokhoz való hozzáférése korlátozódni fog. A termelési együttműködésnek és a külön speciális zónákba való dél-koreai befektetéseknek befellegzett. Semmilyen racionális gondolat nem támasztja azt alá, hogy Észak-Korea továbbra is támaszkodjon a dél-koreai iparra vagy foglalkoztatási lehetőségre, befektetésre, ha Dél-Korea ellenséges politikai irányzathoz tartozik. Márpedig a jelenlegi dél-koreai elnök többször elmondta, hogy esze ágában nincs komoly tárgyalásokat folytatni Észak-Koreával. Természetesen azzal is számolni kell, hogy Dél-Koreában olyan az alkotmányos rend, hogy egy elnöknek csak egy elnöki ciklusa van, nem választható újra, és a dél-koreai ellenzéki politika más, kevésbé konfrontatív politikát hirdet. Lehet, hogy néhány éven belül a dél-koreai magatartás változik, legalábbis az Észak-Koreával való gazdasági együttműködés kérdésében. De én attól tartok, hogy addigra az észak-koreai gazdaság motivációja a dél-koreai tőke és technológia bevonása iránt jelentősen le fog csökkenni. Az előbb beszéltünk arról, hogy Oroszországgal kapcsolatban milyen lehetőségek nyílnak Észak-Korea számára, illetve Kínával kapcsolatban milyen lehetőségek nyílnak. Ha van lehetőség Huawei telefonok gyártására, akkor a Samsung telefonok gyártása leértékelődik.

A dél-koreai gazdasági struktúra az észak-koreai lehetőségek elvesztésének útján halad. Ebben lehet némi fordulat, hogyha Dél-Koreában az ellenzék kerül hatalomra néhány év múlva, de ami addigra elvesz a gazdasági és profit lehetőség tekintetében, az visszatérni már nem fog.

A másik fontos elem, a geopolitikai összefüggés, ami Dél-Korea számára mindenképpen kedvezőtlen, a koreai helyzetet, a Koreai-félsziget helyzetét teljesen új megvilágításba helyezi. Észak-Korea végérvényesen meg fog szűnni pária államként létezni. Az ENSZ által bevezetett szankciókat várhatóan nem oldják fel, hanem egyszerűen elolvadnak. Amit Oroszország csinál, és ami felé láthatóan Kína is halad, az az, hogy ezeket a szankciókat most már intézményesítetten fogják megkerülni. Tehát nem valami rejtett hátsó utakon, rejtélyes hajók fognak kőolajat szállítani Észak-Koreába, hanem ezt nyíltan, az orosz flotta, az orosz kereskedelem teszi meg. Az új hidegháborúban kibontakozott globális ütközés a régi világrend egy sor intézményét érinti, és ennek közvetlen lecsapódása van a Koreai-félszigeten. Az ENSZ szankciós rezsimje gyakorlatilag erodálódik, egy-két éven belül egyszerűen meg fog szűnni, elveszti az értelmét. Ez Észak-Koreára is vonatkozik, de ugyanígy vonatkozik Iránra, és egy sor más országra is.

Ezzel rátérhetünk az amerikai szerepvállalásra. Az Egyesült Államok globális politikája módosult a Biden-kormányzat hatalomra kerülésével. A Trump-kormányzat idején felvetett jelszó, a „tegyük újra nagyvá Amerikát”, „Amerika az első” politika valójában arról szólt, hogy az Egyesült Államok nemzetgazdaságát kell újra megerősíteni. Újraiparosításra van szükség, az Egyesült Államoknak, mint nemzetállamnak kell megerősödni, nem pedig mint a globális pénzügyi rendszert fenntartó és ennek terheit jelentős mértékben viselő globális hatalomnak.

Ezzel logikusan összefüggött az a törekvés, hogy a Trump-kormányzat azoktól a külső kötelezettségektől, terhektől, amelyektől viszonylag könnyen meg lehet szabadulni, igyekezett megszabadítani Amerikát. Ilyen volt például a Koreai-félsziget. Az egész koreai konfliktus ide tartozik, és ebből következett, hogy Trump elnök személyesen is megpróbált egy eléggé hasonló mentalitású észak-koreai vezetővel zöld ágra vergődni, modus vivendit találni. Egy kicsit autoriter személyiség mind a kettő.

A tapasztalat az, hogy Donald Trumpnak ehhez nem volt meg a kellő belpolitikai hatalma. Ezt a politikát nem tudta elfogadtatni sem az amerikai „mély állammal”, sem az amerikai politikai közzeggel, a Kongresszussal és a Szenátussal. Valójában ez vezetett a Trump elnök által vitt Észak-Korea-politika kudarcához.

Biden elnök hatalomra kerülése óta az Egyesült Államok saját domináns, hegemón szerepét akarja helyreállítani a globális világrendben, s nem elsősorban az amerikai nemzetállamot akarja újra megerősíteni, bár például azt is akarja, hogy folytatódjon Amerika újraiparosításának kísérlete. Ehhez a Biden-adminisztráció azt látja célravezető útnak, hogy globális szinten maximalizálja az erőforrások Amerikába csatornázását. Pénzügyi, kereskedelmi, sőt katonai eszközökkel is. Ezért látjuk a proxy konfliktusokat, Amerika beleállítását az ukrajnai háborúba, a közel-keleti konfliktusokba, az Iránnal való szembenállásba, és ennek egyik természetes része az Észak-Koreával szembeni konfrontatív amerikai politika.

Ez azt is jelenti, hogy Dél-Korea nagyobb eséllyel támaszkodhat az amerikai védőernyőre, de ezért nagyobb árat is kell fizetnie. Nemcsak az amerikai bázisok fenntartásának költségeiként, hiszen – ellentétben a nemzetközi szokásokkal – nem Amerika fizet azért bérletet, hogy Dél-Koreában lehessenek bázisai, hanem Dél-Korea fizet azért díjat, hogy ott vannak az amerikaiak. De ennek egy sor más ára is van, amit Dél-Koreának meg kell fizetnie. Például ilyen politikai ár, ami láthatóan gazdasági vetülettel is kombinálódik, hogy Dél-Koreát Amerika belekényszerítette az ukrajnai fegyverszállításokba és az Oroszország elleni gazdasági szankciókba. Beszélgetésünk apropójának, az orosz–észak-korai kapcsolatjavulásnak az oka valójában Dél-Korea irányváltása. Természetesen szerepet játszik az is, hogy Dél-Koreában olyan elnököt választottak, aki negatívabban áll Észak-Koreához, mint az elődje, de emellett jelentős tényező az Egyesült Államok politikájának megváltozása. A Biden-adminisztráció a globális, oroszokkal és kínaiakkal való szembenállás szemüvegén keresztül néz mindent. Természetesen így látja a koreai kérdést is. Ezért nem látom a lehetőségét annak, hogy belátható időn belül visszatérjünk ahhoz a politikához, amit Trump elnök vitt, amelyik megpróbált modus vivendit találni Észak-Koreával, hogy fölszabadítsa az ott lekötött amerikai erőforrásokat. Még akkor sem vagyok biztos benne, hogy ez lehetséges, ha visszatér Trump, mert addigra a globális szembenállás, a konfrontáció már annyira előrehalad, hogy nem lesz visszaút. Fontos jelzés, hogy éppen mostanában jelentette ki az észak-koreai vezető, hogy ugyan nem akar háborút a Koreai-félszigeten, de békét sem minden áron akar kötni.

Tehát úgy megváltoznak a helyzet jellemzői globálisan is és a Koreai-félszigeten is, hogy ha idén novemberben, illetve jövő januárban mégis Donald Trump kerülne újra az elnöki székbe, akkor se tud már visszatérni ahhoz a politikához a Koreai-félszigeten, amit korábban vitt. Kényszerpályák alakulnak ki, a konfliktusok elmélyülnek, és ilyen esetben bármilyen nagy is az amerikai elnök hatalma, a személyes óhajai és döntései korlátozottak.

Köszönjük a beszélgetést!

Mátyás Tamás Péter – Tósoki Samu - Trautmann László